

ولایتمداری و اماممداری شهید قاضی طباطبایی

۸ دی ۱۳۹۴ ساعت ۱۶:۰۵

دشمنی با اسرائیل از ویژگی های بارز ایشان بود که به تاسی از امام آن را در منابر و اعلامیه های خود تبلیغ و هویدا می ساخت. ایشان به پیروی از امام و همراه با علمای دیگری پس از سومین جنگ بین اعراب و اسرائیل تلاش های فراوانی در قالب صدور اعلامیه مبنی بر لزوم جمع آوری کمک های مردمی برای آسیب دیدگان و آوارگان فلسطینی به انجام رساندند

مقدمه:

انقلابها و نهضت ها را از زوایای گوناگونی نظیر اهداف، پیامدها، روند، ماهیت، علل و عوامل پیروزی یا شکست و ... می توان مورد بررسی قرار داد. از محورهای عمده ی مطالعه انقلابات نگاه از منظرگاه فعالیت و عملکرد رهبرانشان می باشد. این روش یکی از مفید ترین راه ها در شناخت انقلاب ها و جنبش ها می باشد.

در این مقال به مناسبت فرارسیدن شهادت یکی از رهبران موثر در انقلاب اسلامی یعنی آیت الله قاضی طباطبایی که شهادتش نمادی از ولایتمداری است، بر آنیم تا با بررسی نقش ایشان در پیروزی انقلاب، پیوندشان را با امام و اندیشه های امام مورد بازبینی قرار دهیم.

زندگینامه اجمالی:

آیت الله سید محمد علی قاضی طباطبایی در سال ۱۳۳۱ هجری قمری در تبریز متولد شد. پدرش حاج سید باقر مشهور به میرزا باقر و عمویش میرزا اسدا... از علمای بنام تبریز بودند و ایشان تحصیلات مقدماتی علوم دینی را در مدرسه طالبیه نزد آن دو فرا گرفت. [۱]

وی در ۱۳۵۹ ه. ق جهت تحصیل در حوزه علمیه قم به شهر قم مشرف شدند تا از محضر آیات عظام سید محمد خوانساری، سید محمد حجت کوه کمره ای، بروجردی، گلپایگانی و امام خمینی [۲] کسب فیض نمایند.

در سال ۱۳۶۹ هجری قمری شهید قاضی به نجف عزیمت کردند و نزد علمای برجسته ای نظیر مرحوم آیت الله العظمی عبدالحسین رشتی، میرزا باقر زنجانی و بجنوردی، سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی و شیخ محمد حسین کاشف الغطاء به کسب علوم دینی پرداخت. [۳] وی از خود ثمراتی علمی در قالب آثار چاپ شده و چاپ نشده به جای گذاشت که بالغ بر ۵۰ مورد می باشد. [۴]

ایشان در طول مبارزات انقلابی در کنار امام، به عنوان یار و یاور ایشان بودند و نقاط حساسی از مبارزات نهضت به ایفای نقش می پرداختند که در طول مقاله به نقاطی اشاره خواهد شد.

امام مداری قبل از انقلاب:

ایشان قبل از پیروزی انقلاب، همواره به عنوان یکی از یاران وفادار امام و حامیان وی ظاهر می شدند و به ایفای نقش می پرداختند. یکی از مهمترین نقش های ایشان حمایت از خط و مشی امام خمینی(ره) در مخالفت با طرح لایحه انجمنهای ایالتی و ولایتی بود که بر اساس آن به زنان حق رای داده می شد و قید اسلام از شرایط انتخاب شوندگان و انتخاب کنندگان حذف می شد و به جای قسم به قرآن، قسم به کتاب آسمانی کفایت می کرد. [۵] این طرح مخالفت حوزه علمیه قم، مراجع تقلید خصوصا امام خمینی(ره) را برانگیخت. بر همین اساس علمای تبریز، اعلامیه هایی را صادر کردند که آیت الله قاضی از جمله امضاء کنندگان آن اعلامیه ها [۶] بود.

از دیگر وقایعی که آیت الله از آن در جهت پیشبرد اهداف انقلاب بهره برد، واقعه مدرسه طالبیه تبریز بود. این واقعه از اینجا شروع شد که اعلامیه امام در مدرسه طالبیه روی دیوار نصب شد که ماموران شهربانی وقتی خواستند اعلامیه را پاره کنند، با مقاومت طلاب مدرسه مواجه شدند و این درگیری به بازار کشیده شد و با شورش مردمی که از مسجد مقبره بیرون آمده بودند، محاصره نیروهای شهربانی شکسته شد. در اثر این حادثه بود که آیت الله قاضی اعلامیه ای صادر کردند و فردای آن روز آن را با خط سرخ در تمام شهر منتشر کردند. [۷]

محرّم ۱۳۴۲ همزمان بود با رویداد فجایع مدرسه فیضیه و مدرسه طالبیه تبریز که به همین جهت شاه و علما رو در روی یکدیگر قرار گرفتند. آیت الله قاضی و علماء در این محرم به تبعیت از امام، تاکید بر استراتژی افشاگری علیه رژیم را از طریق مجالس روضه و وعظ و سخنرانی قرار داده بودند. [۸] در اثر اتخاذ این استراتژی بود که با دستگیری امام، بازار تبریز به حالت تعطیلی درآمد.

در پی سخنرانی امام(ره) و دستگیری ایشان در سال ۱۳۴۲، اقبال عمومی و مردم چنان بود که مراجع تقلید بایستی اقدامی در خصوص رهایی امام انجام می دادند. لذا بر همین اساس بود که جمع کثیری از علما به سمت تهران حرکت کردند. در این میان آیت الله قاضی به تهران نیامد. مهمترین دلیل ایشان این بود که با وجود آیات عظامی چون میلانی، شریعتمداری، مرعشی نجفی، ایشان نمی توانست تاثیر چندانی در قضایا داشته باشد، در ثانی نقشی که می توانست در راستای پیشبرد اهداف نهضت در این موقعیت زمانی در تبریز ایفا کند به مراتب مهمتر از نقشی بود که می توانست در تهران داشته باشد. [۹]

دشمنی با اسرائیل از ویژگی های بارز ایشان بود که به تاسی از امام آن را در منابر و اعلامیه های خود تبلیغ و هویدا می ساخت. ایشان به پیروی از امام و همراه با علمای دیگری پس از سومین جنگ بین اعراب و اسرائیل تلاش های فراوانی در قالب صدور اعلامیه مبنی بر لزوم جمع آوری کمک های مردمی برای آسیب دیدگان و آوارگان فلسطینی به انجام رساندند. [۱۰]

در تبریز در سال ۵۲ برای تغذیه حرکت های ضد رژیم اعم از چاپ و نشر اعلامیه، کمک به خانواده های زندانیان سیاسی، مساعدت به فعالانی که مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شده بودند و ... صندوقی به نام مجاهدین اسلامی زیر نظر ایشان تاسیس گردید تا از این طریق به بارور شدن نهضت کمکی کرده باشد. [۱۱]

ارتباط با دانشجویان در راستای مبارزه با رژیم یکی دیگر از فعالیت های ایشان بود که وی در کارهای خود آن را مد نظر قرار داده بود. [۱۲]

قیام ۲۹ بهمن:

قیام مردم قم در نوزدهم دی ماه ۱۳۵۶ که با ا هانت علنی به مرجعی با روحیه سیاسی آشتی ناپذیر بویژه بعد از شهادت فرزندش در ایران، بوجود آمده بود، انفجاری ایجاد کرد که در وهله اول طلاب را راه انداخت [۱۳] و در وهله دوم امواجی را به گوشه کنار کشور پراکند. موج این حرکت در تبریز با رهبری علما خصوصا آیت الله قاضی انعکاس مطلوبی یافت و خود را در حرکتی به نام قیام ۲۹ بهمن تبریز نشان داد.

امام مداری بعد از انقلاب:

با پیروزی انقلاب اسلامی، ایشان طی حکمی از سوی امام در سال ۱۳۵۸ به عنوان امام جمعه و نماینده تام الاختیار امام در تبریز منصوب شد. مهمترین کارکرد آقای قاضی را باید رهبری جریانها و فضای سیاسی تبریز همسو با فضای انقلاب در قالب ایجاد امنیت و ثبات، تحرک بخشیدن به سازندگیها، رفع کدورتها و رفع نواقص دانست. به عنوان مثال در اواخر خرداد ۵۸ تعدادی از همافران دست به تحصن زدند و خواسته هایی را مطرح کرده بودند که با تلاش های وی، دست از تحصن برداشتند. [۱۴]

با تاسیس حزب جمهوری اسلامی، آیت الله قاضی با صدور اعلامیه هایی مردم را تشویق به عضویت در آن می کرد. در قم از طرف دفتر امام اعلام شد که «حزب جمهوری اسلامی را حضرت آیت الله العظمی امام خمینی تایید می فرمایند و حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمین آیت الله قاضی طباطبایی نماینده امام هستند.»

جمع بندی:

آیت الله قاضی طباطبایی از رهبران معنوی و سیاسی انقلاب اسلامی بودند که در پیروزی و به ثمر رسیدن مبارزات انقلابی مردم ایران به رهبری امام خمینی نقش اساسی را خصوصا در منطقه تبریز ایفا می کردند. کانون محوری فعالیت های فکری و سیاسی ایشان ایشان با الهام از آموزه های مکتب تشیع، ولایت مداری و تبعیت از امام خود بود. ایشان به تبعیت از امام (ره) در راستای تحقق حکومت اسلامی تلاش ها و مجاهدت های فراوانی به انجام رساندند که سرانجام در دهم آبان ۱۳۵۸ مصادف با عید سعید قربان پس از آنکه نماز عید را اقامه کردند و در خطبه های نماز به افشاگری پرداختند و فرمودند « مرا تهدید به قتل می کنند. من از شهادت نمی ترسم و آماده ام و از خدا می خواهم.» در همان روز بعد از نماز مغرب و عشاء در راه مراجعت به منزل توسط منافقی از گروه فرقان در سن ۶۵ سالگی به شهادت رسید. امام خمینی(ره) در پیامی که به مناسبت شهادت ایشان صادر کرده بودند، ضمن تسلیت به خانواده و بازماندگان و همچنین مردم تبریز، این گونه حرکات را که نشانه افول حتمی مستکبران است را گریز ناپذیر دانستند و از خداوند برای ایشان طلب مغفرت کردند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۸۳۴/ولایت-مداری-امام-ولایت-مداری>